

Nr 1.

Ankom till riksdagens kansli den 21 januari 1922 kl. 12 e. m.

*Konstitutionsutskottets memorial, med uppgift å vilande förslag till
ändringar i grundlagarna.*

Till grundlagsenlig behandling får utskottet härmed för riksdagen anmäla följande vid 1921 års riksdag jämlikt § 64 riksdagsordningen såsom vilande antagna förslag till ändringar i rikets grundlagar:

1) Förslag

till ändrad lydelse av § 1 5:o i tryckfrihetsförordningen.

(Nuvarande lydelse:)

§ 1.

5:o. Privilegier å boktryckeri skola ej erfordras, utan stände var och en fritt att, utan hinder av någon särskild författning, äldre privilegier eller något boktryckerireglemente, samt utan att vara underkastad någon skråordning, anlägga sådana tryckerier, av vad beskaffenhet eller vidd honom tjänligt synes, uti stad eller inom ett avstånd därifrån av högst en halv mil eller uti köping.

(Föreslagen lydelse:)

§ 1.

5:o. Privilegier å boktryckeri skola ej erfordras, utan stände var och en fritt att, utan hinder av någon särskild författning, äldre privilegier eller något boktryckerireglemente, samt utan att vara underkastad någon skråordning, anlägga sådana tryckerier, av vad beskaffenhet eller vidd honom tjänligt synes, uti stad eller inom ett avstånd därifrån av högst en halv mil eller uti köping eller, där Konungen finner, att sådant ombud, som i § 4 1:o sägs, kan å orten förordnas, uti municipalsamhälle.

(Nuvarande lydelse:)

Då boktryckeri — — — sitt säte.
Den nytt boktryckeri — — — skriv-
art.

(Föreslagen lydelse:)

Då boktryckeri — — — sitt säte.
Den nytt boktryckeri — — — skriv-
art.

Hänvisning: Konstitutionsutskottets utlåtande nr 23 år 1921.
Första kammarens protokoll den 12 mars 1921.
Andra kammarens protokoll den 12 mars 1921.

2) Förslag

till ändrad lydelse av § 16 riksdagsordningen.

(Nuvarande lydelse:)

§ 16.

Valrätt tillkommer en var man och kvinna, som är svensk undersäte och senast under nästföregående kalenderår uppnått tjugutre års ålder.

Valrätt må dock ej utövas av:

- a) den, som står under förmynderskap eller som är i konkurstillstånd;
- b) den, som är av allmänna fattigvården omhändertagen för varaktig försörjning;
- c) den, som är från valrätten utesluten på grund av ådömd straffpåföljd;
- d) värnpliktig, som icke fullgjort de honom till och med utgången av sistförflutna kalenderåret åliggande värnpliktsövningar.

Till efterrättelse vid val skall finnas röstlängd; och skall, på sätt i vallagen finnes närmare bestämt, valrätten grundas på förhållandena vid tiden för röstlängdens tillkomst, ändå att förändring före valet inträffar.

(Föreslagen lydelse:)

§ 16.

Valrätt tillkommer en var man och kvinna, som är svensk undersäte och senast under nästföregående kalenderår uppnått tjugutre års ålder.

Valrätt må dock ej utövas av:

- a) den, som står under förmynderskap eller som är i konkurstillstånd;
- b) den, som är av allmänna fattigvården omhändertagen för varaktig försörjning;
- c) den, som är från valrätten utesluten på grund av ådömd straffpåföljd.

Till efterrättelse vid val skall finnas röstlängd; och skall, på sätt i vallagen finnes närmare bestämt, valrätten grundas på förhållandena vid tiden för röstlängdens tillkomst, ändå att förändring före valet inträffar.

Hänvisning: Konstitutionsutskottets utlåtande nr 30 år 1921.
Första kammarens protokoll den 6 april 1921.
Andra kammarens protokoll den 6 april 1921.

3) Förslag

till ändrad lydelse av § 49 regeringsformen samt §§ 1 och 38 riksdagsordningen.

(Nuvarande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

Regeringsformen.

§ 49.

Riksdagen representerar svenska folket. De rättigheter och åligganden, som gällande lag tillägger rikets ständer, tillkomma hädanefter riksdagen. Den fördelas i två kamrar, vilkas ledamöter väljas på sätt riksdagsordningen och särskild av Konungen och riksdagen gemensamt stiftad lag stadga. Kamrarna äga i alla frågor lika behörighet och myndighet; skolande riksdagen i kraft av denna grundlag sammankomma till lagtima möte varje år den 10 januari, eller, om helgdag då inträffar, dagen därefter; Konungen dock obetaget att, emellan lagtima riksdagar, urtima riksdag sammankalla.

Hos urtima riksdag må endast förekomma ärende, som föranlett riksdagens sammankallande eller av Konungen eljest för densamma framläggas, så ock vad med dylikt ärende står i oskiljaktigt sammanhang.

§ 49.

1:o. Riksdagen representerar svenska folket. De rättigheter och åligganden, som gällande lag tillägger rikets ständer, tillkomma hädanefter riksdagen. Den fördelas i två kamrar, vilkas ledamöter väljas på sätt riksdagsordningen och särskild av Konungen och riksdagen gemensamt stiftad lag stadga. Kamrarna äga i alla frågor lika behörighet och myndighet; skolande riksdagen i kraft av denna grundlag sammankomma till lagtima möte varje år den 10 januari, eller, om helgdag då inträffar, dagen därefter; Konungen dock obetaget att, emellan lagtima riksdagar, urtima riksdag sammankalla.

Hos urtima riksdag må endast förekomma ärende, som föranlett riksdagens sammankallande eller av Konungen eljest för densamma framläggas, så ock vad med dylikt ärende står i oskiljaktigt sammanhang.

2:o. Skulle med hänsyn till något ärendes särskilda vikt och beskaffenhet prövas nödigt, att före dess avgörande folkets mening inhämtas, må Konungen och riksdagen genom samfällt stiftad lag förordna, att allmän folkomröstning skall anställas. I lagen bestämmes, vilken eller vilka frågor skola genom omröstningen besvaras, så ock tid och sätt för densamma. Rätt att delta i omröstningen tillkommer en var, som är röstberättigad vid val till riksdagens andra kammare. Efter omröstningen behandlas ärendet i grundlagsenlig ordning.

(Nuvarande lydelse:)

(Föreslagen lydelse:)

Riksdagsordningen.

§ 1.

Svenska folket representeras av riksdagen, fördelad i två kamrar, den första och den andra, vilka i alla frågor hava lika behörighet och myndighet.

Riksdagsmännen kunna i utövningen av sin befattning icke bindas av andra föreskrifter än rikets grundlagar.

§ 38.

1. Konstitutionsutskottet tillkommer att granska rikets grundlagar, vallagen, stadgan om val av talmän och vice talmän i riksdagens kamrar ävensom stadgan om val till riksdagens utskott samt att hos riksdagen föreslå de ändringar däruti, dem utskottet anser högst nödiga eller nyttiga och möjliga att verkställa, så ock att meddela utlåtande över de från kamrarna till utskottet hänvisade grundlags- och vallagsfrågor samt frågor rörande omförmälda stadgar.

2. Utskottet skall vidare meddela utlåtanden och avgiva förslag i anledning av dit hänvisade frågor, som angå antingen stiftande, ändring, förklaring eller upphävande av kommunallagarna samt av lagar och författningar om statsrådets ansvarighet, om statsdepartementen, om kommandomål, om förvärvande och förlust av medborgarrätt, om rikets vapen och flagga och om allmänt kyrkomöte, eller ock överenskomelser med främmande makter i ämnen,

§ 1.

1. Svenska folket representeras av riksdagen, fördelad i två kamrar, den första och den andra, vilka i alla frågor hava lika behörighet och myndighet.

Riksdagsmännen kunna i utövningen av sin befattning icke bindas av andra föreskrifter än rikets grundlagar.

2. Skulle med hänsyn till något ärendes särskilda vikt och beskaffenhet prövas nödigt, att före dess avgörande folkets mening inhämtas, må Konungen och riksdagen genom samfällt stiftad lag förordna, att allmän folkomröstning skall anställas, efter vad i regeringsformens 49 § 2 mom. är stadgat.

§ 38.

1. Konstitutionsutskottet tillkommer att granska rikets grundlagar, vallagen, stadgan om val av talmän och vice talmän i riksdagens kamrar ävensom stadgan om val till riksdagens utskott samt att hos riksdagen föreslå de ändringar däruti, dem utskottet anser högst nödiga eller nyttiga och möjliga att verkställa, så ock att meddela utlåtande över de från kamrarna till utskottet hänvisade grundlags- och vallagsfrågor samt frågor rörande omförmälda stadgar.

2. Utskottet skall vidare meddela utlåtanden och avgiva förslag i anledning av dit hänvisade frågor, som antingen angå stiftande, ändring, förklaring eller upphävande av kommunallagarna samt av lagar och författningar om statsrådets ansvarighet, om statsdepartementen, om kommandomål, om förvärvande och förlust av medborgarrätt, om rikets vapen och flagga, om allmänt kyrkomöte och om allmän folkomröstning i ämnen, som ej tillhöra an-

(Nuvarande lydelse:)

som ej tillhöra annat utskotts behandling.

3. Utskottet åligger ock att åska de i statsrådet förda protokoll; dock gälla vad i 105 § regeringsformen finnes om vissa protokoll särskilt föreskrivet. Om utskottets rätt och plikt att, efter granskning av protokollen, hos riksdagen anmäla de anmärkningar, vartill denna granskning funnits föranleda, eller eljest vidtaga den med anledning av gjord anmärkning erforderliga åtgärd, så ock att, när av riksdagsman eller av annat utskott än konstitutionsutskottet fråga blivit väckt, att statsrådet eller någon dess ledamot eller föredragande sitt ämbete på obehörigt sätt utövat, däröver, före frågans avgörande av riksdagen, avgiva yttrande, därom är i regeringsformen stadgat.

4. Utskottet tillkommer jämväl att, då olika meningar mellan kamrarna uppstå, till vilket utskott uppkomna frågor och ämnen böra hänvisas, därom besluta, så ock att skilja mellan kammare och dess talman, då den senare vägrar proposition.

Hänvisning: Konstitutionsutskottets utlåtande nr 37 år 1921.

Första kammarens protokoll den 4 maj 1921.

Andra kammarens protokoll den 4 maj 1921.

Stockholm den 20 januari 1922.

På konstitutionsutskottets vägnar:

SAM. CLASON.

Närvarande: Herrar Clason, Engberg, Strömberg, Hellberg, Thulin, Ljunggren, Reuterkiöld, Hansson, G. W., von Geijer, Lyberg, Stendahl, Sävström, Nilsson i Antnäs, Westman, Bäckström, Starbäck, Andersson i Igelboda, Persson i Fritorp, Karlsson i Vadstena och Carlström i Helgagård.

(Föreslagen lydelse:)

nat utskotts behandling, eller ock röra överenskommelser med främmande makter i sådana ämnen.

3. Utskottet åligger ock att åska de i statsrådet förda protokoll; dock gälla vad i 105 § regeringsformen finnes om vissa protokoll särskilt föreskrivet. Om utskottets rätt och plikt att, efter granskning av protokollen, hos riksdagen anmäla de anmärkningar, vartill denna granskning funnits föranleda, eller eljest vidtaga den med anledning av gjord anmärkning erforderliga åtgärd, så ock att, när av riksdagsman eller av annat utskott än konstitutionsutskottet fråga blivit väckt, att statsrådet eller någon dess ledamot eller föredragande sitt ämbete på obehörigt sätt utövat, däröver, före frågans avgörande av riksdagen, avgiva yttrande, därom är i regeringsformen stadgat.

4. Utskottet tillkommer jämväl att, då olika meningar mellan kamrarna uppstå, till vilket utskott uppkomna frågor och ämnen böra hänvisas, därom besluta, så ock att skilja mellan kammare och dess talman, då den senare vägrar proposition.